

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Corollaria quædam ex dictis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

6. **CONCLUSIO.** *Futurum rectè definitur, id quod est determinatum in causa ad habendam existentiam in duratione sequenti. sive ut alii suspensius: quod nondum habet existentiam in se ipso, habet tamen illam in causis preparatis & ordinatis ad hanc ipsi conferendam in tempore subsequenti. Ita S. Th. eiusque sequaces.*

7. Probatur primò authoritate D. Augustini, de corrept. & grat. c. 9. & 6. de gen. ad litt. c. 17. dicentis: *DEUM futura facere, nihil aliud esse, quam eorum causas preparare, & tract. 105. DEUS omnia futura predestinavit.*

8. Probatur secundò clarà authoritate Ang. Doct. hica. 13. alio, inquit, modo considerari contingit, ut est in sua causa, & ita consideratur ut futurum. Etenim q. 16. a. 7. ad 3. *Illud quod nunc est, ex eo futurum fuit, antequam esset, quia in causa sua erat, ut fieret. unde sublata causa non esset futurum illud fieri.* Et paulò pòit: *ea que sunt, non semper fuit verum esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura. que quidem causa solus DEUS est.* Item q. 2. d. ver. a. 12. in c. & ad 7. *Cum dicitur, hoc est futurum, designatur ordo, qui est in causis illius rei ad productionem eius.* Similia habet q. 12. de ver. a. 10. ad 2. & alibi.

9. Probatur terciò impugnatione opinionis Adversariorum. Potest aliquid esse & dici futurum, quod tamen nunquam erit, sive de quo nunquam verificabitur esse in tempore præsentis: ergo non est verum, tantùm illud esse futurum, quod aliquando erit. Antecedens probatur primò ex Philosopho 2. de gener. te. 64. dicente, *quod futurus qui incidere, non incidet.* Et l. divinat. per somn. c. 2. *omnino non omne fit, quod futurum est.*

Secundò probatur experientià & authoritate script. in qua continentur propositiones de futuro, quarum tamen eventus non fuerunt secuti. Ita Is. 38. dicitur, *Dispone domui tue, quia morieris tu, & non vires.* Jonæ 2. *Adhuc 40. dies & Ninive subvertetur.* & tamen neuter eventus fuit subsecutus, quia causæ, in quarum præparatione futuri erant isti eventus, fuerunt immutatæ & impeditæ.

10. Probatur quartò hâc ratione: denominatio futurationis, seu quòd aliqua res sit determinatè futura, non potest esse rei denominatæ intrinseca, nam res futuræ pro statu futurationis in se ipsis nihil sunt, ac proinde secundùm omnia sibi intrinseca sunt indifferentes ad esse & non esse: imò incapaces ad recipiendam realem intrinsecam denominationem, ergo tantùm potest esse denominatio extrinseca; sed non aliunde quàm à causa, cum alia forma denominans non sit assignabilis. Si à causa, tunc non ab illà ut indeterminatè & indifferente, quia determinatus effectus requirit causam determinatam: neque ab ipsa ut habente solam virtutem & potentiam producendi, quia sic effectui tantùm tribuit denominationem possibilem, ergo ab illa ut ordinatè & determinatè ad producendum effectum.

11. Probatur quintò. Per illud res futuræ in esse & statu futuri formaliter constituuntur, per quod formaliter extrahuntur à statu puræ possibilitatis ad statum existentie postea habendæ (in hoc enim

possibilia & futura pariter distinguuntur à præsentibus & præteritis, quòd nec habeant, nec habuerint actualem existentiam, differunt autem, quòd possibilia ut sic sint indifferentia ad accipiendam existentiam, futura verò non sint indifferentia, sed determinatè ad illam accipiendam) atqui res futuræ formaliter extrahuntur è statu possibilitatis per præparationem & determinationem causæ. ergo. Minor probatur: quia hoc formale distinctivum à statu possibilitatis vel esset negatio præsentis existentie, vel tempus præcedens rei existentiam, vel utrumque unà cum habitudine ad existentiam postea obtinendam, vel tandem determinatio causæ. Non rei negatio & tempus præcedens, quia utrumque est indifferens ad esse & non esse rei pro tempore sequenti, & sic reperitur in re merè possibili: non etiam habitudo, quia cum tempus & negatio sint ex se indifferentia, illa determinatè habitudo ipsis non alunde, quàm ex causarum præparatione & determinatione convenire potest, quod ipsum in quarto membro disjunctionis inferitur.

Dices fortè: formam denominativè constitutivam rei futuræ esse existentiam postea habendam. Sed contra est primò, ut illa existentia, que actu nihil est, potius sit habenda, quàm non habenda, debet habere ab aliquo distinctivo à statu puræ possibilitatis, sed hoc non est nisi præparatio & determinatio causæ. ergo.

Contra est secundò. Res verè realiter denominatur futura etiam ab æterno ante omnem existentiam præterentem, ut affirmat S. D. præcit q. 16. a. 7. sed non potest talis denominari, nisi propter reale prædicatum, ipsam distinguens à re merè possibili, quod non est existentia, que nondum est posita extra causas.

§. III.

Corollaria quadam ex dictis.

Inferes ex dictis primò: sicuti duplex est determinatio causæ, una fallibilis & impedibilis, altera infallibilis & impedibilis; ita effectus aliqui sunt simpliciter futuri, qui nimirum habent infallibilem determinationem in causa, alii tantùm sunt futuri secundùm quid, & cum addito, in determinatione causæ. Respectu causæ primæ omnia futura sunt simpliciter futura, quia hujus determinatio ab alia causa falli aut impediri nequit. At verò causæ secundæ, quia falli & impediri possunt vel à primâ causa, vel aliquando ab aliis causis secundis; ut fructus arboris pruina, grandine, &c. ideo non tribuunt effectui denominationem futuri simpliciter, sed tantùm futuri secundùm quid. Et ex istis futuris aliqua sufficiunt ad rationem scientie propriè dictæ, scilicet illa, que habent necessariam determinationem in causis secundis, non nisi divinitus impedibilem, sicut est eclipis solaris; aliqua verò solummodò cognitionem conjecturalem terminant, si nempe ab aliis causis secundis impediri possint: Quomodo de futuro arboris fructu non nisi conjecturale iudicium formamus, quia vento, grandine, &c. impediri potest.

Inse.

14. Inferes secundò. De futuris contingentibus diverso respectu dari & non dari scientiam. Nempe contingens illud dicitur, quod potest esse, & non esse: adeoque cum omnis creatura possit non esse; omnis etiam creatura respectu causæ primæ contingens est. Respectu causæ secundæ effectus duplici modo dicuntur contingentes. Primò, si quidem habeant necessariam determinationem causæ, impediri tamen possunt ab alia causâ secundâ, ut fructus arboris, de quo primùm. Secundò si continentur in causâ intrinsecè libera & indifferenti, quo modo actus liberi arbitrii sunt contingentes, de quibus etiam hoc loco controvertitur. Vel igitur contingentia considerantur, prout continentur in causâ primâ determinatâ ad dandum ipsis esse in aliqua temporis differentia, & tunc quia induunt rationem futuri simpliciter, sufficiunt ad terminandam scientiam: vel considerantur, pro ut continentur in causâ prorsus indifferenti & indeterminatâ, ut sunt actus liberi arbitrii, & de istis comparativè ad ejuſmodi causas indifferentes nulla datur scientia ob oppositam rationem, quia videlicet sub hac ratione non habent esse determinatè futurum: nam de objecto ut incerto & indeterminato, non potest haberi certa notitia: sed contingentia prout continentur in causâ indeterminatâ & indifferenti, sic habent esse incertum & indeterminatum: ergo de ipsis ut sic certa notitia haberi non potest. Quod S. Doct. claris verbis docuit hic a. 13. *Causa contingens se habet ad opposita, & sic contingens ut futurum non subditur per certitudinem alicui cognitioni: unde quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causarum, non habet de eo nisi conjecturalem cognitionem.*

Clarissimè verò in 1. sent. dist. 38. q. 1. ca. 5. in c. ubi sic loquitur: *sciendum est igitur, quòd antequam res sit, non potest esse in suis causis; sed quedam sunt, ex quibus necessariò sequitur effectus, quem impedire non possunt, & in istis habet causarum esse certum & determinatum, adeo quòd possit ibi demonstrative sciri, sicut est ortus solis, & eclipſis, & huiusmodi: quedam sunt causa, ex quibus consequuntur effectus, ut in majori parte, sed tamen in minori deficiunt: unde in istis effectus non habent certitudinem absolutam, sed quandam, & ideo per istas causas potest accipi scientia conjecturalis: sed quedam causa sunt, quæ se habent ad utrumque, & in istis effectus de futuro nullam habent certitudinem, vel determinationem, & ideo contingentia ad utrumlibet in causis suis nullo modo cognosci possunt.* Hæc S. Doctor.

15. Inferes tertio. Quamvis futura dicantur per habitudinem ad esse, aliquando habendum in tempore præſenti; denominationem tamen futuri esse formalitatem, quæ ipsis actu de præſenti & ex determinatione causæ convenit: nam habitudo ipsa, quam dicunt ad illud instans, in quo existit, non convenit ipsis pro illo instanti, quando erunt extra causas. Ac rursus: cum ex se ipsis non sint, & tam bene possint non esse, quam esse, non est, unde dicantur habitudinem ad esse in tempore sequenti habendum, nisi ex ipsa determinatione causa.

16. Inferes quarto: Veritatem futurorum contingentium non esse ita intrinsecè determinatam,

sicut est veritas præteritorum & præſentium: hæc enim, quia supponit effectum extra causas positum, habet intrinsecè determinativum suæ veritatis; at veritas futurorum, cum non supponat aliquid esse ipsorum extra causas positum, sed intra causas contentum, hoc ipso nullum habet intrinsecè determinativum.

Inferes quindò. Neque ex necessitate propositionis disjunctivæ, neque ex regulis contradictoriarum rectè inferri determinatam veritatem & falsitatem propositionum de futuris contingentibus. Non ex necessitate propositionis disjunctivæ; quia modò alterum membrum disjunctivæ propositionis in suppositione confusa & indeterminatè sit verum; sufficienter salvatur veritas & necessitas ipsius: veluti cum dicitur, *vel dexter vel sinister oculus est necessarius ad videndum*; necessaria veritas huius propositionis ex eo subsistit, quòd vel hic vel ille, quamvis neuter determinatè, sit necessarius ad videndum. Itaque quòd hæc propositio disjunctiva, *Petrus in his circumstantiis vel confentiet, vel non confentiet*, sit vera, sufficit, quòd ex propositionibus inclusis alterutra indeterminatè sit futura: objectum quippe verificativum propositionis disjunctivæ est incompossibilitas utriusque membri, quæ salva remanet, quamdiu utrumque membrum simul verum, aut falsum esse non potest. Non etiam rectè inferitur ex lege contradictoriarum: nam & ista plus non exigit, quàm ne utraque ex contradictoriis simul sit vera vel falsa, tamen si neutri ab intrinsecè veritas determinatâ conveniat.

Inferes sextò. Non esse hanc differentiam (quam Adversarii præterdunt) inter propositionem de futuro & præterito, quòd illa enunciat *nunc pro nunc*; ista verò enunciat *nunc pro tunc*, ex quo interunt determinationem veritatis ipsius non esse accipiendam ab aliquo præſenti, sive nunc pro nunc; sed potius ab aliquo sequente, sive à *nunc pro tunc*, nam propositiones de futuro, v. g. *Petrus currit*, per æquipollentiam reduci debet ad istam, *Petrus habet futuritatem sui cursus*: vel: *Petri cursus habet futuritatem suæ existentia*, adeoque enunciat aliquid pro nunc cum ampliatione tamen & connotatione mensuræ temporis sublequentis, quæ connotatio deest propositioni de incellè v. g. *Petrus currit*.

§. IV.

Tria præcipua Corollaria.

Inferes septimò. Nullus rei futurationem datis præsuppositivè ad omne decretum DEI. Ita S. Doctor cit. hic a. 7. ad 3. *Ea, quæ sunt, non semper verum fuit esse futura, nisi quatenus in causa sempiterna fuit, ut essent futura, quatenus concipitur indifferentes ad dandum ipsis existentiam in tempore suo: lic enim res in ipsa continentur non ut futura, sed ut possibles: ergo quatenus concipitur determinatâ per decretum suæ libere voluntatis.* Rursus: in q. 12. de verit. a. 10. ad 12. *Dicendum, inquit, quòd causa superioris, quæ sunt rerum rationes in divinis præſentia, nunquam deficiunt ab impletione suorum effectuum,* ſent